

قانون انجمنهای ایالتی و ولایتی

مصوب ربیع الثانی ۱۳۲۵ قمری

فصل اول -- در تشکیل انجمنهای ایالتی

- ۱- ایالت قسمتی از مملکت است که دارای حکومت مرکزی و ولایات حاکم نشین جزو است .
- ۲- در مرکز هر ایالتی انجمنی موسوم به انجمن ایالتی بتفصیل ذیل تشکیل میشود .
- ۳- اعضای انجمن ایالتی مرکب میشود از منتخبین کرسی ایالت و توابع آن و مبعوثینی که از انجمنهای ولایتی فرستاده میشوند .
- ۴- عدۀ منتخبین کرسیهای ایالت دوازده نفر خواهد بود و عدۀ مبعوثینی که از ولایات جزو بکرسی ایالت فرستاده میشوند موافق عدۀ ولایات حاکم نشین جزو خواهد بود باین معنی که هر یک از انجمنهای ولایتی فقط یک نفر از میان خودشان با اکثریت آراء با اطلاع حکومت انتخاب نموده با اعتبار نامه بامضای انجمن ولایتی بانجمن ایالتی میفرستند .
- ۵- ایلاتی که در قلمرو ایالتی سکونت دارند میتوانند یک نفر منتخب بانجمن ایالتی بفرستند .

شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان در شهرها

۶- انتخاب کنندگان اعضاء انجمنهای ایالتی در شهرها باید دارای شرایط ذیل باشند اولاً تابعیت ایرانیه ثانیاً اکمال بیست و یکسال اقلاً ثالثاً داشتن ملك یا خانه در آن ایالت یا دادن مالیات مستقیم.

۷- اشخاص ذیل حق انتخاب ندارند اولاً اشخاصیکه بواسطه جنحه یا جنایتی مجازات قانونی دیده اند ثانیاً اشخاصی که معروف بفساد عقیده و بارتکاب قتل یا سرقت باشند ثالثاً اشخاص ورشکسته بتقصیر رابعاً طایفه نسوان خامساً اشخاص خارج از رشد .

۸- اشخاص ذیل از شرکت در انتخابات بشرط ممنوعند اولاً حکام و معاونین آنها در محل حکومت ثانیاً عمال نظمیة شهری که در آن انتخابات بعمل می آید ثالثاً مأمورین نظامی بری و بحری داخل در نظام.

۹- شرایط انتخاب شدن همان شرایط انتخاب کردن است بعلاوه باید انتخاب شدگان سواد فارسی کامل داشته باشند و سنشان کمتر از سی سال نباشد و داخل خدمت دولتی نباشند.

۱۰- اشخاصیکه انتخاب میشوند باید قبل از وقت یا خودشان داوطلب انتخاب شدن باشند یا بتکلیف انتخاب کنندگان قبول انتخاب شدن را نموده باشند .

ترتیب انتخاب اعضاء در شهرها

۱۱- در هر شهری که انتخابات بعمل می آید انجمنی برای نظارت در انتخابات تشکیل می یابد که مرکب از شش نفر از معاریف انتخاب کنندگان شهرودر تحت نظارت حاکم یا نایب الحکومه یا معاونشان خواهد بود .

- ۱۲- پس از تشکیل اعضاء انجمن از میان خودشان یک نفر رئیس و یک منشی انتخاب خواهند نمود .
- ۱۳- نظم مجلس و حفظ قوانین انتخاب بارئیس و نوشتن صورت مجلس با منشی خواهد بود .
- ۱۴- انجمن نظار فقط مشغول امر انتخاب خواهد بود و بهیچوجه داخل در گفتگوی دیگری نخواهد شد .
- ۱۵- انجمن نظار اعلانی مرتب نموده دو هفته قبل از روز انتخاب که جمعه خواهد بود در شهر اشاعه میدهد .
- ۱۶- اعلان مذکور در ماده فوق مطالب ذیل را دارا خواهد بود:
- اول محل و ایام و اوقاتی که انجمن نظار خواهد بود برای دادن تعرفه باشخاصی که شرایط انتخاب کردن را دارا هستند دوم مواد شش گانه این قانون را سوم محل و روز مدتی را که انجمن نظار حاضر خواهد بود برای گرفتن اوراق انتخاب از دارندگان تعرفه انتخاب چهارم عدۀ اعضائیکه باید انتخاب شوند.
- ۱۷- محل اجتماع انجمن نظار حتی المقدور قسمی انتخاب خواهد شد که در مرکز شهر واقع باشد تا مردم بتوانند بسهولة آزادی ورود کرده تعرفه بگیرند یا روز انتخاب رأی بدهند مثل مساجد یا مدارس.
- ۱۸- تعرفه که با نمره و تاریخ بمهر اعضاء انجمن نظار با انتخاب کنندگان داده میشود محتوی اسم خود و پدرو سن و شغل و منزل انتخاب کننده خواهد بود همچنین تعیین روز و محلی را مینماید که دارندۀ تعرفه باید حاضر شده رأی خود را بدهد .
- ۱۹- انجمن نظار تمام تعرفه هائی را که می دهد بترتیب نمره در کتابچه ثبت خواهد نمود و روز انتخاب که فقط يك روز خواهد بود و بوسیله اعلان و تعرفه معین گردیده انجمن نظار از صبح تا شام در محلی که معین شده حاضر می شود .

۲۰- روز انتخاب انجمن اقلاده ساعت برای تحصیل آراء حاضر خواهد بود ساعت افتتاح و اختتام مجلس انتخاب قبل از وقت اعلان خواهد شد.

۲۱- پس از انقضای وقتی که معین شده دیگر ورقه انتخاب از کسی قبول نخواهد شد.

۲۲- دادن رأی باید مخفی باشد و از این جهت دارنده تعرفه باید قبل از دخول بمجلس انتخاب مطابق عده‌ای که اعلان شده اسم يك یا چند نفر را که دارای شرایط انتخاب شدن باشند روی يك قطعه کاغذ سفید بی نشان نوشته تا کند و با خود داشته باشد.

۲۳- پس از حضور اعضای انجمن و افتتاح مجلس انتخاب در ساعتی که اعلان شده قبل از شروع بگرفتن اوراق انتخاب رئیس انجمن نظار جعبه‌ای که برای ضبط اوراق انتخاب است در حضور اعضای انجمن و حاضرین از انتخاب کنندگان باز نموده خالی بودن آنرا مینماید.

۲۴- دارندگان تعرفه برای ورود بمجلس انتخاب باید تعرفه ورقه انتخاب خود را در دست داشته باشند.

۲۵- اشخاصیکه تعرفه ندارند حق دخول و مزاحمت را ندارند.

۲۶- هر يك از دارندگان تعرفه پس از ورود بمجلس انتخاب در کمال آرامی تعرفه و ورقه انتخاب خود را بر رئیس خواهند داد.

۲۷- رئیس نمره تعرفه را بصورت بلند میگوید تا یکی از اعضای انجمن نمره را در کتا بچه ثبت تعرفه پیدا نموده نشان کند پس از نشان آن نمره رئیس تعرفه را بصاحبش رد نموده ورقه انتخاب او را بدون نگاه کردن در جعبه‌ای انتخاب میاندازد.

۲۸- انتخاب کنندگان پس از دادن ورقه انتخاب و پس گرفتن تعرفه در صورت تنگی جای و اختلال نظم و ترتیب انتخاب و امر رئیس از مجلس انتخاب خارج خواهند شد.

۲۹- رئیس از حضور عده‌ای از انتخاب‌کنندگان در مجلس انتخاب مضایقه نخواهد نمود مگر اینکه موجب تنگی مکان و معطلی و بی‌نظمی امر انتخاب بشود در این صورت اطاعت امر رئیس لازم است .

۳۰- دخول در مجلس انتخاب با داشتن حربه ممنوع است .

۳۱- پس از انقضای وقت مجلس انتخاب یا نشان شدن تمام نمره‌ها در کتابچه ثبت تعرفه رئیس ختم انتخاب را بصورت بلند اعلان مینماید و پس از آن دیگر از کسی ورقه انتخاب قبول نمیشود .

۳۲- پس از اعلان ختم انتخاب رئیس جعبه انتخاب را در حضور اعضای انجمن نظار و حاضرین از انتخاب‌کنندگان خالی نموده امر با استخراج اسامی مینماید .

۳۳- کار اول تعیین عده اوراق انتخاب خواهد بود و نتیجه آن بتوسط منشی انجمن در صورت مجلس روز انتخاب ثبت میشود .

۳۴- پس از تعیین عده اوراق انتخاب یکی از اعضاء اسامی مرقومه روی اوراق را يك يك بصوت بلند میخواند و بیک نفر دیگر از اعضا میدهد .

۳۵- منشی مجلس باید اسامی که خوانده میشود در بالای صفحه کاغذی سیاه نموده هر چند دفعه که يك اسم مکرر میشود زیر آن برای شماره علامتی بگذارد .

۳۶- در صورتیکه روی اوراق انتخاب بیشتر یا کمتر از عده معینه در اعلان اسامی نوشته باشند نقضی در امر انتخاب حاصل نخواهد شد در صورت اول آن عده اسمی که زیاد نوشته شده از آخر ورقه خوانده نخواهد شد .

۳۷- از اوراق آنچه سفید یا لایقراً باشد یا آنکه صحیحاً معرفی انتخاب شده را نکند یا امضای انتخاب‌کننده را داشته باشد یا بیش از يك ورق باشد محسوب نخواهد بود ولی عیناً ضمیمه صورت مجلس میشود .

۳۸- بلافاصله پس از استخراج و شماره آراء رئیس نتیجه را بصوت بلند اعلان

مینماید و اوراق انتخاب را پاره و باطل مینماید باستثنای آنهاییکه در ماده فوق ذکر شد که ضمیمه صورت مجلس میشود .

۳۹- انتخاب شدگان اشخاصی خواهند بود که اکثریت نسبی آراء بطرف ایشان باشد .

۴۰- صورت مجلس انتخابات را منشی در دو نسخه تحریر نموده بامضای انجمن نظار میرساند يك نسخه بحاکم یا نایب الحکومه داده خواهد شد و نسخه دیگر با کتا بچه ثبت تعرفه و اوراق مذکور در ماده ۳۸ در نزدیکی از اعضا که انجمن نظار معین کند امانت میماند که پس از تشکیل بانجمن ایالتی یا ولایتی تسلیم نماید .

۴۱- در صورت تساوی آراء منتخب بحکم قرعه معین میشود .

۴۲- در صورتیکه تجدید انتخاب لازم شود جمعه آینده خواهد بود .

۴۳- اگر از انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان کسی در حین انتخاب شکایت یا ایرادی در امر انتخاب داشته باشد مانع از انجام انتخاب نخواهد شد ولی شرح آن شکایت باید در صورت مجلس درج شود .

۴۴- شکایات و ایرادات راجعه بانتخابات باید در ظرف يك هفته بعد از ختم انتخابات بانجمن نظار اظهار شود تا انجمن رسیدگی نموده حکم خود را بدهد و نتیجه را ضمیمه صورت مجلس انتخاب نماید .

۴۵- متشکیان از انتخابات اگر از حکم انجمن نظار راضی نباشند می توانند پس از افتتاح انجمن ایالتی یا ولایتی شکایات خودشانرا در ظرف هفته اول تجدید نمایند و حکم انجمن ایالتی و ولایتی قطعی خواهد بود .

۴۶- حق اعتراض و ایراد بر انتخابات را اشخاصی دارند که حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را داشته باشند .

۴۷- انجمن نظار یک هفته بعد از انجام انتخابات متفرق خواهد شد .

شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان بلوک

- ۴۸- انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان بلوک باید دارای صفات ذیل باشند
اولاً تابعیت ایرانیه ثانیاً کمتر نبودن سن از بیست و پنج سال ثالثاً داشتن زراعت و دادن مالیات رابعاً معروف نبودن بقتل یا سرقت خامساً داخل نبودن در خدمت نظامی .
- ۴۹- انتخاب شوندگان باید علاوه بر آنچه در ماده فوق ذکر شد کمتر از سی سال نداشته باشند و در امور محلی صاحب بصیرت و اطلاع باشند و داخل در خدمت دولتی نباشند .

ترتیب انتخاب اعضاء در بلوک

- ۵۰- از قریه یک نفر با انتخاب اهل قریه انتخاب میشود و تمام منتخبین قراء يك بلوک در مرکز بلوک جمع شده با یک نفر منتخب آنجا با اطلاع نایب الحکومه بلوک یک نفر را با کثرت آراء از میان خود منتخب نموده باعتبار نامه که امضای نایب الحکومه و انتخاب کنندگان را خواهد داشت با انجمن روانه میدارند و بمنازل خود مراجعت مینمایند.
- ۵۱- منتخبینی که از طرف اهالی قراء به مرکز بلوک برای انتخاب نماینده فرستاده می شوند باید اعتبار نامه با امضای ریش سفیدان قریه خود داشته باشند .
- ۵۲- منتخبین قراء مختارند اگر بخواهند برای نمایندگی در انجمن از اهل شهر کسی را انتخاب کنند .

ترتیب انجمن ایالتی

- ۵۳- يك هفته بعد از انجام انتخاب در شهرها انجمن ایالتی منعقد گشته مشغول امور راجعه بخود میشود رأی انجمن در غیبت مبعوثین توابع مناط اعتبار و اجرا است.
- ۵۴- انجمن ایالتی اعتراضات به انتخابات را موافق قوانین مقرر رسیده خواهد کرد و باید در ظرف یکماه پس از رسیدن اعتراضات با انجمن آنها را قطع و فصل

کنند چنانچه رجوع اعتراضات بمحاکم عمومی لزوم یابد ابتدای آن یکماه از روزی خواهد بود که این ارجاع مقرر میشود رسیدگی و محاکمه انجمن فقط در ایرادات مرقومه درورقه اعتراضیه است .

۵۵- اعضای انجمن ایالتی که انتخاب آنها مورد ایراد است تا زمانی که ایرادات به ثبوت نرسیده میتوانند در اجلاس حضور بهم رسانیده رأی دهند .

۵۶- هر يك از اعضای انجمن میتوانند از عضویت استعفا نمایند و همچنین انجمن یا شورای ملی میتوانند یکی از اعضاء انجمن را بعد از ثبوت تقصیر بحکم قانون از عضویت انجمن معاف دارند .

۵۷- هر يك از اعضاء که شرط عضویت از وی سلب شود بحکومت انجمن از عضویت معاف میشود .

۵۸- هر يك از اعضاء که درده اجلاس متوالی بدون عذر موجه در انجمن حاضر نشود بحکم انجمن از عضویت خارج میشود .

۵۹- هر عضوی که موافق مواد فوق از عضویت معاف شده باشد می تواند در این خصوص بمجلس شورای ملی شکایت کند تا بشکایت او رسیدگی شود .

۶۰- هر عضوی که میخواهد از عضویت استعفا نماید باید استعفاء خود را کتباً و صریحاً برئیس انجمن عرضه دارد تا از طرف انجمن بتوسط حکومت اقدامات لازمه در انتخابات عضو دیگری بجای او بشود .

۶۱- مدت دوره انتخابیه اعضای انجمنهای ایالتی چهار سال خواهد بود و پس از انقضای دو سال اول نصف از اعضاء بحکم قرعه از عضویت خارج و عوض آنها انتخاب میشود و از این بیعد در رأس هر دو سال آن نیمه ای از اعضاء که دوره چهار سال عضویت آنها بسرآمده بموجب انتخاب جدید تبدیل یا تجدید میشود .

۶۲- در صورتی که عضوی قبل از انقضای دوره انتخابیه بسبب استعفا یا معاف

شدن از انجمن خارج بشود عوض او باید در ظرف يك ماه از محل خود انتخاب شده در انجمن حاضر بشود و انجمن ایالتی باید مواظب اجرای این امر باشد .

۶۳- انجمن ایالتی در تمام سال منعقد خواهد بود ولی در سه ماه تابستان در هر ماه ثلث اعضاء بحکم قرعه حق تعطیل دارند .

۶۴- در موقع افتتاح انجمن اعضائیکه حاضر هستند یکنفر رئیس یکنفر نایب رئیس و دومنشی از میان خود با کثرت آراء برای یکسال انتخاب خواهند نمود و در این موقع باید اقلا سه ربع از اعضاء حضور داشته باشند .

۶۵- انجمن های ایالتی موافق نظامنامه داخلی امور داخلی خود را مرتب خواهند کرد .

۶۶- انجمنهای ایالتی میتوانند يك یا چند نفر از اعضاء انجمن را برای رسیدگی باموریکه راجع بآنهاست مأمور نمایند .

۶۷- رؤسای شعب مختلفه ادارات دولتی در ایالت باید اطلاعات کتبی و شفاهی که انجمن بخواهد و راجع بآن ایالت باشد بدهند .

۶۸- انجمن ایالتی میتواند مستقیماً بدون واسطه حاکم مکاتبه باشعبات مختلفه ادارات دولتی در ایالت بنماید به استثنای اداراتیکه در تحت ریاست خود حاکم واقعند که در اینصورت طرف مکاتبات خود حاکم خواهد بود .

۶۹- حاکم یا معاون او حق حضور و نطق در اجلاسات انجمن ایالتی دارد مگر در مواردی که بمحاسبات حکومتی رسیدگی میشود .

۷۰- اجلاسات انجمن علنی است ولی بر حسب خواهش پنج نفر از اعضاء یا حاکم یا رئیس با رعایت اکثریت آراء میتوان مجلس محرمانه بدون حضور تماشاچی تشکیل داد .

۷۱ - اشاعه صورت مجلس محرمانه موقوف برای کسی است که انجمن محرمانه را خواسته است .

۷۲ - نظم داخلی انجمن بعهدۀ رئیس است هر يك از اعضاء که برخلاف نظم انجمن رفتار نماید بحکومت خود انجمن موافق نظامنامه داخلی مجازاتش مقرر میشود و اگر از غیر اعضا حرکتی مخالف انتظامات مجلس ظهور کند رئیس میتواند بتوسط مأمورین نظمیه که در تحت اطاعت او هستند مقصر را اخراج یا توقیف کند و عده مأمورین نظمیه برای انجمن ایالتی از شش الی دوازده نفر و برای انجمن ولایتی از دو الی شش نفر مقرر است .

۷۳ - در صورتیکه در انجمن جنحه یا جنایتی واقع شود صورت واقعه را رئیس اعضاء میکند و بمحکمه که در این باب باید حکم کند میرساند .

۷۴ - در صورتیکه برای حفظ نظم داخلی انجمن حضور دسته از مأمورین نظامی یا نظمیه لازم باشد رئیس میتواند بقدر کفایت آنها را از حاکم بخواهد .

۷۵ - در صورتی که بیش از نصف اعضاء حاضر باشند شروع به مذاکرات می شود .

۷۶ - برای تحصیل رأی اقلا حضور دوثلث از اعضاء لازم است .

۷۷ - در صورتیکه عده اعضاء در اجلاسی از عده مقررۀ کمتر باشد مذاکرات و کسب رأی موکول بمجلس آئینده میشود و در اجلاس ثانی بدون مراعات عدد مذاکرات میشود و اکثریت آراء حاضرین مناط اعتبار خواهد بود و در صورت مجلس انجمن اسامی غائبین باید نوشته شود .

۷۸ - در صورتیکه ربع اعضاء حاضر خواهش کنند کسب رأی مخفی میشود .

۷۹ - در صورت تساوی آراء رأی رئیس بمنزله دو رأی محسوب است در انتخاب

اشخاص حتماً رأی مخفی گرفته میشود و نتیجه رأی وعده رأی دهندگان باید در صورت مجلس ثبت گردد.

۸۰ - همه روزه صورت مجلس رسمی بطور خلاصه باید مرتب و محرر شود و در ظرف چهل و هشت ساعت بعد از اختتام هر اجلاسی آن صورت بروز نامه نویسان در صورت مطالبه داده شود .

۸۱ - روزنامه‌های محلی هر گاه عقاید خود را در خصوص مذاکرات انجمن خواسته باشند طبع نمایند باید قسمتی از صورت مجلس انجمن را که مربوط به آن است نیز درج نمایند و الا مورد مؤاخذه و موافق قانون انطباعات مجازات میشوند.

۸۲ - صورت مجالس باید بتوسط یکی از منشیان نوشته شده در ابتدای اجلاس آینده به امضای رئیس و منشی برسد و این صورت باید محتوی باشد بر مذاکرات و اسامی اعضائیکه داخل در مباحثه شده‌اند و خلاصه اظهارات آنها .

۸۳ - کلیه اشخاصیکه حق انتخاب دارند یا در ولایات مالیات بده باشند حق دارند صورت مجالس علنی را بخوانند و از روی آنها صورت بردارند و بتوسط روزنامهجات منتشر سازند .

۸۴ - کلیه مذاکرات و مباحثاتیکه خارج از وظیفه انجمن است از درجه اعتبار ساقط است و بموقع اجرا گذارده نمیشود هر کس حق دارد به این قبیل اقدامات که خارج از وظیفه انجمن است ایراد و اعتراض کند .

۸۵ - اعلیحضرت همایونی بتصویب وزیر داخله نظر بدلائل موجه میتواند انجمنی را بموجب فرمان مرخص و در همان فرمان امر بتجدید انتخاب فرماید که در ظرف یکماه امر انتخابات جدیده انجام یابد و باید انجمن بعد از تکمیل امر انتخابات بفاصله یک هفته تشکیل یابد و منعقد شود.

۸۶ - مردم مختارند که هر کدام از اعضاء سابق را که بخواهند و از آنها رضایت داشته باشند دوباره انتخاب نمایند .

فصل دوم در وظایف انجمنهای ایالتی

۸۷ - وظایف انجمنهای ایالتی منحصر است بنظارت در اجرای قوانین مقرر و رسیدگی و قرارداد در امور خاصه ایالت موافق شرح ذیل یا اخطار و صلاح اندیشی در صرفه و امنیت و آبادی ایالت .

۸۸ - ایجاد قانون از وظیفه انجمنهای ایالتی خارج است .

۸۹ - انجمنهای ایالتی میتوانند در کلیه شکایاتی که از حاکم ایالات و ولایات میرسد رسیدگی کرده هرگاه رفتار حاکم برخلاف قانون باشد نقض قوانین را با اخطار نمایند و در صورت عدم ظهور نتیجه مراتب را با ادارات مرکزی دولت اظهار داشته احقاق حق متظلمین را بخواهند .

۹۰ - مادامیکه ادارات عدلیه تشکیل نشده در صورتیکه کسی از حکمی که در باره او از یکی از محکمه‌های عرفیه صادر شده باشد بانجمن شکایت و تظلم کند انجمن میتواند در همان محکمه امر باستیناف و تجدید رسیدگی کند و اگر این استیناف رفع شکایت محکوم‌علیه را نکند انجمن حق دارد رسیدگی در آن امر را با ادارات مرکزیه ارجاع کند .

۹۱ - انجمن ایالتی حق نظر در وصول و ایصال مالیات بهر عنوان که موافق قانون مقرر شده باشد دارد تصفیه شکایات راجعه بمالیات و همچنین تحقیق در باب استدعای تخفیفات و تشخیص امر آفات بر عهده انجمن هاست و نتیجه تحقیقات بتوسط حاکم ایالت باید بوزارت مالیه ابلاغ شود که با تصویب وزارت مالیه بموقع اجرا گذارده شود .

۹۲ - انجمن ایالتی میتواند در مواردی که برای مصارف محلی از قبیل راه سازی و تأسیس مدارس و پل سازی و غیره وجهی لازم شود آن وجه را به نسبت تقسیم مالیات همان محل سرشکن اهالی نماید موافق حدی که در قانون مالیه مقرر است

۹۳ - انجمن ایالتی می تواند در موقع احتیاج برای احداث پارۀ تأسیسات عام المنفعه از قبیل راه و پل و مدرسه و غیره ها مبلغی استقراض کند مشروط بر اینکه محل ادای آن استقراض از عایدات معمولی یا فوق العاده همان ایالت باشد و این استقراض بدون تصویب مجلس شورای ملی و امضای ملوکانه صورت پذیر نخواهد شد .

۹۴ - در صورتی که انجمن اخذ مالیاتی فوق العاده علاوه بر حدود مقررۀ لازم داند باید موافق قانون اساسی بتصویب مجلس شورای ملی برسد .

۹۵ - مالیات فوق العاده فقط بمحلی تعلق میگیرد که فائده تأسیسات مذکورۀ در مواد فوق راجع بآن است چنانچه فائده تأسیسات راجع بتمام ایالت باشد مالیات هم سرشکن تمام ایالت میشود و اگر فائده آن به بلد یا بلوکی خاصه تعلق گیرد مالیات مزبور هم فقط از همان بلد یا بلوک گرفته خواهد شد .

تنبیه - وجوهی که بموجب مواد فوق بر سبیل فوق العاده سرشکن اهالی میشود باید بنسبت مالیاتی باشد که پس از تمیزی جدید مقرر خواهد شد .

۹۶ - قراردادهای انجمن در امور ذیل با کثرت آراء واجب الاجر است مگر آنکه حاکم در مدت بیست روز پس از صدور حکم اخطار کند که قرارداد انجمن مخالف قانون یا خارج از وظیفه انجمن است و نسخ آن را بخواهد اگر انجمن متقاعد نشد حاکم باید ناسخ آن قرارداد را در ظرف دو ماه بتصویب مجلسین و صحه همایونی صادر نماید والا قرارداد انجمن باید بموقع اجرا گذارده شود .

۹۷ - قراردادهای مذکورۀ در ماده فوق از قرار ذیل است :

(اول) در خصوص خرید و فروش و معاوضه اموال منقوله و غیر منقوله ایالتی باستثناء ابنیه حکومتی و محکمه ها و مدارس و محبس ها و عمارات نظمیۀ و اشیاء منقوله

متعلق بآنها (دوم) در ترتیب اداره و نگاهداری اموال منقوله و غیر منقوله (سوم) در اجاره و استجاره مستغلات و املاک برای صرفه یارفع حاجت ایالت (چهارم) در خارج کردن عمارت یا ملکی از تصرف اداره و بتصرف اداره دیگر دادن باستثناء ابنیه حکومتی و محکمه‌ها و مدارس و محبس‌ها و عمارات نظمیه که باید با تصویب ادارات مرکزی باشد (پنجم) در رد و قبول عطا یا نسبت بایالت مشروط بر آنکه اعتراضی بر آنها نشده باشد (ششم) در بیمه کردن عمارات و ابنیه ایالتی (هفتم) در اداره شوارع ایالتی و رسیدگی بنقشها و بازدید کارهایی که برای ساختن و تعمیر راههای ایالتی لازم است و در تعیین اداراتی که ساختن و مرمت این راهها بآنها باید واگذار شود و در باب طرق شوسه و غیره که در تحت امتیاز خارجه یا داخله است وظیفه انجمن فقط نظارت است بر اینکه بشروط مقرر امتیاز نامه عمل شده باشد و در صورتیکه انجمن تخلفی از مواد امتیاز نامه معلوم دارد باید ملاحظات خود را بدون مداخله بوزارت فواید عامه اطلاع دهد (هشتم) در اداره شوارع عمومی که منافع آنها بچندین ولایت میرسد و تعیین بلوکاتی که باید شرکت در ایجاد و نگاه داری آن راهها بنمایند و تعیین وجه سالیانه پس از تحصیل آراء انجمنهایی که در این امر شرکت دارند و تقسیم و جوهی که دولت یا ایالت از برای کلیه این قبیل راهها می‌دهد و تعیین اداراتی که ساختن این شوارع بآنها واگذار میشود و تبدیل بی‌گاریها بوجوه نقدیه (نهم) در ایجاد وسائل عبور و حمل و نقل از قبیل کشتی‌های کوچک و کرجی جهت عبور از رودخانه‌ها و غیره و تعیین حق العبور (دهم) در رسیدگی بنقشه و بازدید کلیه کارهایی که مخارج آنها از وجوه ایالت داده میشود و تعیین اداره‌ای که اجرای این کارها بعهد او محول خواهد شد (یازدهم) در رسیدگی به اظهارات اهالی بلوکات و قراء و قصبات و شرکتها و اشخاص مختلفه برای کمک نقدی در انجام کارهایی که منافع ایالتی دارد (دوازدهم) در تعیین سهم نقدی ایالت در مخارجی که منافع آنها هم بایالت هم به بلوکات میرسد (سیزدهم) در حفظ حقوق علایق و املاک ایالتی در محکمه‌ها (چهاردهم) در رسیدگی

بمحاسبات مریضخانه‌های ایالتی و همچنین قرارداد بامریضخانه‌های متفرقه در خصوص پذیرفتن مرضای فقرا (یا نوزدهم) در اداره دارالایتام (شانزدهم) در تعیین سهم بلوکات جهت مخارج مریضخانه‌ها و دارالایتام و تشخیص مأخذ این تقسیم (هفدهم) در تأسیس و اداره کردن دارالعجزه ایالتی (هیجدهم) در تأسیس و اداره صندوق وظیفه برای مأمورینی که حقوق آنها از جوه ایالتی پرداخته می‌شده و بواسطه پیری و ناتوانی و قدمت خدمت معاف از خدمت شده‌اند و همچنین برای ورثه اشخاصی که در سر خدمت وفات کرده‌اند (نوزدهم) در معاونت نقدی برای تکمیل تحصیل شاگردان قابل بی‌بضاعت بموجب راپرت مفتشین انجمنهای علمی و ادارات مدارس و سلب این امتیاز در صورت عدم استحقاق یا ظهور تقصیر (بیستم) در تأسیس مجلس امتحان برای انتخاب شاگردانی که بآنها جهت تکمیل تحصیل معاونت می‌شود (بیست و یکم) در رسیدگی باختلافاتی که مابین دو یا چند بلوک در خصوص تقسیم مخارج مشترک حاصل شود (بیست و دوم) در رسیدگی بقراردادهای انجمن‌های بلدی در خصوص برقرار نمودن یا توقیف یا تغییر دادن مکانها و میدانهاییکه جهت بارانداز و فروش امتعه دائماً یا موقتاً برقرار می‌شود (بیست و سوم) در قریه‌ها از بلوکی خارج کردن و جزو بلوک دیگر محسوب داشتن باموافقت انجمنهای ولایتی (بیست و چهارم) در رسیدگی بصورت اسامی اشخاصی که در بلوک حق انتخاب کردن دارند .

۹۸ - چون انجمن‌های ایالتی بصیرت در امور و حوائج ایالات دارند لازم است اولیای دولت قبل از اقدام به تغییرات در ایالات رأی انجمن‌های مزبوره را بخواهند ولی مجبور به پیروی رأی آنها نیستند .

۹۹ - اولیای دولت باید در مسائل ذیل رأی انجمن را بخواهند: اول در صورتیکه بخواهند حدود ایالت یا بلوکات و یا مقرر حکومت را تغییر بدهند دوم در صورتیکه بخواهند بعضی از مراتع را تبدیل به جنگل نمایند .

۱۰۰ - صلاح اندیشی در جوهی که از خزانه دولتی برای مخارج عمومی ایالت

بعنوان کمک داده میشود بعهده انجمن ایالتی است و باید از قرارداد انجمن بی اندازه تجاوز نشود .

۱۰۱ - در خصوص اعانه‌هایی که از طرف ادارات دولتی برای مخارج مساجد و تأسیسات خیریه یا معاونت در ایجاد یا مرمت مدارس و دارالعبزه و همچنین کمک بانجمن های زراعتی و فلاحی میشود انجمن میتواند صلاح اندیشی خود را با رعایت ترتیب اهمیت با ادارات دولتی اظهار نماید .

۱۰۲ - انجمن ایالتی میتواند بتوسط رئیس انجمن ایرادات خود را در اموریکه راجع بمنافع ایالت است و همچنین اعتراضاتی که در خصوص ترتیب و حوائج ادارات متعلقه با ایالت دارد بوزارتخانهها اظهار کند .

۱۰۳ - در کلیه امور معاشی و اداره انجمن ایالتی میتواند رأی خود را اظهار کند لیکن در امور سیاسی حق مذاکره ندارد .

تنبیه - امور سیاسی عبارت از مسائلی است که راجع باصول اداره و قوانین اساسی مملکت و پلیتیک دولت باشد .

۱۰۴ - ایرادات انجمن در خصوص منافع ایالتی یکی از ملاحظات سه گانه ذیل راجع تواند شد . (اول) اینکه در اجرای آن امور منافع مخصوصه آن ایالت منظور نشده باشد (دوم) آنکه از منافع مخصوصه آن ایالت صرف نظر کرده باشند (سوم) آنکه بملاحظه منافع دیگر چشم از منابع آن ایالت پوشیده باشند

فصل سوم - بودجه محاسبات ایالت و ولایت

۱۰۵ - هر ایالت یا ولایت صاحب بودجه خواهد بود که جمع و خرج معمولی و فوق العاده آن از قرار تفصیل ذیل است .

۱۰۶ - جمعهای معمولی بودجه ایالت یا ولایت از این قرار است (اول) وجهی که بعد از ممیزی و تعدیل مالیات بر طبق قانون مالیه و بر حسب حکم دولت و تصویب

مجلس شورای ملی از مالیات هر ایالت و ولایتی برای مخارج محلی آنجا واگذار میشود (دوم) منافع اموال ایالتی یا ولایتی (سوم) منافع حاصله از حق العبور طرق و معابر بیکه بتوسط ایالت و ولایت ساخته شده و حقاخذ آن را دارند (چهارم) سهمی که بلوکات از بابت نگاهداری طرق و شوارع بایالت یا ولایت میدهند جمعهای فوق العاده ایالات و ولایات از قرار ذیل است (اول) مالیات فوق العاده که بر حسب اقتضای ضرورت و بحکم قانون موقتاً علاوه بر معمول دریافت میشود (دوم) وجه استقراض که در موقع لزوم بر حسب قانون استقراض آن تصویب میشود (سوم) عطیات و بخششهاییکه بایالات و ولایات میشود (چهارم) قیمت اموال ایالتی که بفروش رسیده باشد (پنجم) سایر فواید متفرقه که بر حسب اتفاق ممکن است پیدا شود .

۱۰۷ - مخارج معمولی بودجه ایالت یا ولایت از قرار ذیل است (اول) اجاره یامرمت دارالحکومه و همچنین اثاثیه و مرمت آن (دوم) اجاره یامرمت محل و اثاثیه که برای انجمن معارف لازم است (سوم) اجاره یامرمت قراولخانهها و محل قراسورانها (چهارم) اجاره یامرمت محاکم عدلیه و اثاثیه آنها (پنجم) مخارج طبع و انتشار اعلانات و صورت های لازمه از اسامی اشخاصی که حق انتخاب در ایالت یا ولایت دارند (ششم) کلیه مخارجی که از طرف دولت بعهده ایالت یا ولایت محول است (هفتم) ادای اقساط قروض ایالتی .

۱۰۸ - مخارج فوق العاده بودجه ایالت یا ولایت مخارجی است که بطور موقتی و اتفاقی ضرورت پیدا میکند .

۱۰۹ - وجوهیکه در يك دوره معامله مالیاتی که عبارت از یکسال شمسی است بمصرف مقرر در بودجه نرسیده باشد در بودجه سال بعد بعنوان همان مصرف منظور میشود و هرگاه در يك دوره دخل بودجه از مخارج مقرر بیشتر باشد باقی بودجه آن سال در بودجه سال بعد ابوابجمعی میشود انجمن مصارف آنرا معین مینماید .

۱۱۰ - مأمور مالیه هریک از ایالات یا ولایات باید مواظبت نماید که وجوه عایدی ایالت وصول شود و مسئولیت امر بعهده او محول است حکم ایصال این وجوه باید از طرف حاکم به مأمور مالیه ابلاغ شود

۱۱۱ - مأمور مالیه باید موافق میزان بودجه و برطبق حواله حاکم وجوه مخارج را بپردازد

۱۱۲ - انجمن ایالتی یا ولایتی بودجه سالیانه را که حاکم ترتیب داده است رسیدگی نموده با کثرت آراء اصلاح مینماید و این بودجه پس از آنکه در انجمن تصویب شد باید بتصویب وزارت مالیه برسد

۱۱۳ - حاکم باید در ماه اول هر سال جزء کلیه مخارج سال گذشته را بانجمن ارائه دهد .

۱۱۴ - بودجه ایالت باید طبع و مجاناً منتشر شود

فصل چهارم - در تشکیل انجمنهای ولایتی

۱۱۵ - ولایت قسمتی از مملکت است که دارای یک شهر حاکم نشین و توابع باشد اعم از اینکه حکومت آن تابع پایتخت یا تابع مرکز ایالتی باشد

۱۱۶ - در شهر حاکم نشین هر ولایتی انجمنی موسوم بانجمن ولایتی منعقد می شود

۱۱۷ - اعضای انجمنهای ولایتی مرکب خواهند بود از منتخبین شهر حاکم نشین و مبعوثینی که از بلوکات و توابع آن ولایت بانتخاب اهالی آنها فرستاده میشوند

۱۱۸ - عدّه منتخبین شهر حاکم نشین که محل انعقاد انجمن ولایتی است شش نفر خواهد بود

۱۱۹ - عدّه مبعوثینی که از بلوکات و توابع آن ولایت بانجمن ولایتی فرستاده میشوند مطابق عدّه بلوکات و توابع آن ولایت خواهد بود

۱۲۰ - هریک از بلوکات و توابع ولایتی فقط یک نفر منتخب بانجمن ولایتی

خواهد فرستاد که در بلاد موافق قواعد انتخابات شهرها و در بلوک موافق ترتیب انتخاب بلوک معین میشود

۱۲۱ - هر يك از ایالات عمده که در قلمرو ولایتی هستند میتوانند يك نفر منتخب بانجمن ولایتی بفرستند

۱۲۲ - وظایف و ترتیبات انجمنهای ولایتی در قلمرو هر ولایت که عبارت از شهر و نواح و بلوکات آن است مطابق خواهد بود با وظایف و حقوقیکه برای انجمنهای ایالتی مقرر شده ولی انجمنهای ولایاتی که جزء ایالتی هستند در مطالب لازم بانجمن ایالتی که در کرسی آن ایالت تشکیل میشود رجوع خواهند نمود و ولایاتیکه مستقل هستند و در تحت ایالت دیگر نیستند مستقیماً با ادارات مرکزی دولت که در دارالخلافة است طرف میشوند

تبصره - انجمن ایالتی در مرکز ایالت وانجمن ولایتی در شهر حاکم نشین ولایت برقرار خواهد بود لا غیر

محل مهر مبارك

جناب اشرف اتابك اعظم این نظامنامه انجمن ایالتی و ولایتی ملاحظه شد صحیح است

شهر ربیع الثانیه ۱۳۲۵

معمول و مجری دارید